

Förord

Språkmöten i skönlitteratur – perspektiv på litterär flerspråkighet är det första samlingsverket på svenska om temat litterär flerspråkighet, ett tema som under de senaste åren börjat intressera allt fler språk-, litteratur- och översättningsforskare både i Finland och utomlands. Syftet med boken är att ge en mångsidig och aktuell bild av flerspråkighet och språkväxling inom skönlitteratur såväl i ett empiriskt som i ett teoretisk-metodiskt perspektiv. Boken omfattar nio vetenskapliga artiklar där skribenterna anlägger olika perspektiv på fenomenet och samtidigt visar på forskningsbredden inom området. Boken är således ett tillskott till ett rätt nytt forskningsområde och den vill ge impulser till fortsatt forskning med ytterligare bredd och fördjupning.

Initiativet till boken har tagits av en grupp forskare vid Vasa universitet som medverkar i projektet *Språkvariation i text*, SVIT. Inom projektet kombineras perspektiv från de tre vetenskapsområdena språkvetenskap, översättningsvetenskap och litteraturvetenskap på ett inom den nordiska språkvetenskapen nytt sätt. Projektets syfte är att genom olika studier av texter som är skrivna på svenska och andra nordiska språk analysera den flerspråkiga komponenten i texter som representerar varierande genrer och tider och diskutera dess roll i den aktuella texten. Forskarna strävar även efter att utveckla en teoriram för hur två- och flerspråkiga kontexter återspeglas i texter. Forskarna koncentrerar sig i första hand på språkparet svenska och finska, men även andra språk och varieteter ingår i analyserna. Doktorander och andra forskare arbetar med sina avhandlingar och delprojekt inom SVIT. Utöver forskare vid Vasa universitet deltar också associerade forskare vid Göteborgs universitet, Helsingfors universitet och Stockholms universitet i verksamheten. Genom kvalitativ närläsning och analys av olika texter identifierar och kartlägger forskarna språklig variation och flera språks samexistens i enskilda verk. Studierna kännetecknas även av komparativa inslag. Jämförelser görs mellan olika enskilda författare och deras verk liksom mellan olika länder, främst Finland och Sverige. Både individuell och samhällelig två- och

flerspråkighet fokuseras såväl inom de empiriska analyserna som i konstruerandet av en teoretisk modell för att analysera språklig variation i skönlitterära texter överlag.

* * *

Boken är indelad i tre avdelningar med tre artiklar var. Den första avdelningen består av artiklar som uppmärksammar den teoretiska och metodologiska diskussionen inom området. Teoridiskussionerna i avdelningen tar främst avstamp i aktuell två- och flerspråkighetsforskning. Siv Björklunds artikel handlar om kodväxlingens lämplighet som potentiell komponent i en analysmodell för litterär flerspråkighet, Hans Landqvist och Sofia Tingsell diskuterar och utvidgar tidigare existerande analysmodeller i kritisk belysning och Julia Tidigs ger en inblick i kritiken i massmedierna kring språkväxling i två finlandssvenska romaner.

Den andra avdelningen innehåller tre empiriska studier av litterär flerspråkighet i finlandssvensk litteratur: Bodil Haagensen skriver om språkväxlingen i Kjell Westös Helsingforsskildringar, Maria Kvist diskuterar flerspråkighet i illustrationer i moderna finlandssvenska bilderböcker och Maud Rantala redogör för resultaten av en läsarundersökning där hon undersökt ungdomars reaktioner på texter som involverar flera språk.

Den tredje avdelningen innehåller artiklar som utgående från olika språkkonstellationer behandlar hur översättare hanterar språkväxling vid översättning: Mona Enell-Nilssons och Minna Hjorts artikel handlar om översättning av svordomar och skällsord i den svenske författaren Jens Lapidus författarskap, Harry Lönnroth granskar språkväxlingen i den finska författaren Eila Pennanens historiska roman och dess svenska översättning (finska–svenska) och Sanna Pakarinen undersöker samma fenomen utgående från den svenske författaren Bengt Pohjanens roman och dess finska översättning (svenska–finska).

Boken avslutas med ett efterord skrivet av den finlandssvenske författaren Lars Sund, som också deltog i en av SVIT-forskarna arrangerad paneldiskussion vid Vasa Littfest den 8 november 2014.

* * *

Vi vill tacka alla skribenter som deltagit i detta bokprojekt. Vi vill också tacka de två anonyma referenter som granskade manuskriptet och kom med många värdefulla synpunkter. Ett tack vill vi också rikta till professor Christoph Parry, som språkgranskat de engelska abstrakten, och student Hannu Ikkala, som ansvarar för de teckningar som ingår i boken. Vi är också glada för att boken kan komma ut i serien *VAKKI Publications*. Till slut tackar vi Svenska kulturfonden som beviljat ekonomiskt stöd för seminariet *Språkmöten i skönlitteratur – tvärvetenskapliga perspektiv* vid Vasa universitet den 7 november 2014. Många artiklar i denna volym är resultat av detta seminarium.

Vasa skottdagen 2016

Siv Björklund och Harry Lönnroth

